Co dělat při výpadku proudu?

Rozsvítit baterku, zapnout rádio, odpojit spotřebiče a nechat ledničku zavřenou; v Česku trvá průměrný výpadek necelé dvě hodiny a i ten největší skončil do večera.

Výpadek proudu je jedna z nejpravděpodobnějších krizí, které českou domácnost potkají, a zároveň ta, na kterou se připravuje nejsnáz. Tady je, co radí hasiči a ministerstvo vnitra, jak dlouho výpadky skutečně trvají a co ukázaly dva velké z roku 2025: ten v Česku a ten, při kterém zhasl celý Pyrenejský poloostrov.

Prvních deset minut

Nejdřív zjistit, čí problém to je. Zkontrolovat jističe, rozsvítit v jiné místnosti, podívat se, jestli svítí sousedé. Když je tma i u nich, jde o výpadek v síti a většinou o něm distributor už ví; informaci o rozsahu a odhadovaném čase obnovení má na webu, pokud se k němu dostanete z mobilu.

Pak čtyři kroky, které ministerstvo vnitra i hasiči dávají na první místo. Rozsvítit baterku, ne svíčku; před svíčkami hasiči ve svém letáku k blackoutu výslovně varují. Zapnout rádio, na baterie, v autě nebo v mobilu; při velkém výpadku je to jediný spolehlivý kanál, kterým se dozvíte, co se děje a jak dlouho to potrvá. Odpojit spotřebiče ze zásuvek nebo vypnout hlavní jistič, aby je nepoškodilo napětí při návratu, a po obnovení nezapínat všechno naráz. A nechat ledničku a mrazák zavřené: zavřená lednice udrží chlad asi čtyři hodiny, plný mrazák dva dny, poloplný den.

Tísňové linky patří těm, komu jde o zdraví. Hasiči výslovně prosí nevolat na 112 nebo 150 s otázkou, kdy půjde proud.

Co přestane fungovat

Při krátkém výpadku skoro nic, co by stálo za řeč. Při delším postupně toto.

Peníze: platební terminály a bankomaty jedou na proud, většina obchodů a čerpacích stanic zavře. Pomůže hotovost v menších bankovkách a mincích.

Teplo: plynový kotel i tepelné čerpadlo potřebují elektřinu k řízení a oběhu, takže bez proudu netopí ani plyn. V zimě radí ministerstvo vytápět jen jednu místnost a sejít se v ní.

Voda: pitná voda z vodovodu zůstává pitná. Jestli poteče, záleží na tom, odkud přichází. Pražské vodárny při cvičení spočítaly, že 43 % jejich odběratelů zásobuje voda gravitačně, 28 % z vodojemů doplňovaných čerpadly, kde dodávka vydrží hodiny, a 29 % přímo čerpáním, kde přestane téct ihned. Ve výškových domech, kde vodu do horních pater tlačí čerpadlo, přestane téct hned. Splachovat lze jednou, pak se nádržka nenaplní.

Spojení: mobilní vysílače mají záložní baterie, ale jen na omezenou dobu. Při červencovém výpadku 2025 vydržela síť v Ústeckém kraji podle místních zpráv jen poměrně krátce, než začal mizet signál. Telefon proto používat jen na nutné hovory, aby vydržela baterie, a držet nabitou powerbanku.

Doprava: semafory, závory, výtahy, metro a tramvaje. V Praze 4. července 2025 zastavila většina MHD.

Jak dlouho to trvá

Čísla uklidňují. Energetický regulační úřad sleduje, kolikrát a na jak dlouho zůstane průměrný zákazník bez proudu. V roce 2025 to bylo 1,95 přerušení za rok o celkové délce 214 minut; na jeden výpadek vychází necelé dvě hodiny. Rok 2024 byl kvůli počasí horší, 348 minut, rok 2023 lepší, 265. Rozdíly mezi roky dělá hlavně počasí: vichřice, námraza a stromy na vedení, ne porucha velké soustavy.

Velká porucha přišla jednou. V pátek 4. července 2025 v 11:51 prasklo lano na vedení V411 Hradec – Výškov v Ústeckém kraji, krátce poté vypadl blok elektrárny Ledvice a přetížené vedení odpojilo sever a východ Čech od zbytku soustavy. Oddělená oblast se zhroutila: 2 300 megawattů, 28 % tehdejší spotřeby České republiky, zhruba milion

odběratelů v Libereckém, Ústeckém, Královéhradeckém a Středočeském kraji a v části Prahy. Do 14:09 byly všechny rozvodny přenosové soustavy znovu pod napětím, do 17:35 měla proud veškerá odpojená spotřeba, poslední domácnosti před sedmou večer. Nejhůře postižená místa čekala šest hodin, přenosová soustava běžela znovu za dvě. Vyšetřování regulátora přineslo třicet podnětů, od úprav starších solárních střídačů po komunikaci s veřejností.

Co ukázalo Španělsko

1. dubna 2025 ve 12:33 zmizelo španělské síti podle předsedy vlády za pět sekund 15 gigawattů výkonu, zhruba 60 % tehdejší spotřeby, a pevninské Španělsko i Portugalsko zhasly. Konečná zpráva evropských provozovatelů sítí z března 2026 popisuje souběh příčin: kmitání v síti, nedostatečnou regulaci napětí, zdroje, které se odpojovaly, když neměly. Obnova začala ve 12:43 na rozvodně Hernani u francouzské hranice, kam přitekl proud z Francie, a do sedmi hodin ráno dalšího dne bylo obnoveno 99,95 % poptávky. Osmnáct hodin pro desítky milionů lidí.

Z té noci plynou dvě poučení pro domácnost. První: lidé neumírali na tmu. Nejméně pět úmrtí ve Španělsku, která vyšetřovatelé dávali do souvislosti s výpadkem, mělo konkrétní příčiny: oxid uhelnatý z generátoru spuštěného v domě, požár od svíčky, výpadek domácího kyslíkového přístroje. Generátor patří ven, svíčka je poslední volba a kdo doma závisí na elektrickém zdravotnickém přístroji, potřebuje plán a záložní baterii dřív, než zhasne. Druhé: platby a mobilní data zmizely dřív než světlo. Hotovost, rádio a tři dny zásob jsou užitečnější než cokoli jiného, co se dá koupit.

Co mít doma

Ministerstvo vnitra a hasiči v roce 2025 rozeslali všem domácnostem příručku 72 hodin; tolik může trvat, než se při velké krizi obnoví zásobování a stát se dostane ke všem. Pro výpadek proudu z ní plyne krátký seznam: baterka a náhradní baterie, nabitá powerbanka, rádio na baterie, hotovost, pitná voda a trvanlivé jídlo na tři dny, léky na týden, kempingový vařič a zápalky, teplé oblečení a deky. Nic, co by se nehodilo i při povodni nebo vichřici; podrobnější seznam včetně toho, co si odpustit, je v návodu Jak se připravit na válku (bez paniky).

A jedna věc, která nestojí nic: každou první středu v měsíci ve 12:00 houkají sirény na zkoušku. Kdo ví, jak zní, pozná při skutečném varování, že má zapnout rádio.

Proč se světlo vrátilo přes hranici

Oba velké výpadky roku 2025 skončily stejně: proud se vrátil z okolní soustavy. Španělsko začalo obnovu z Francie, odpojený český ostrov se vrátil k síti, která kolem něj běžela dál. České vedení je propojené se všemi sousedy a je součástí kontinentální synchronní soustavy, největší na světě, která drží stejnou frekvenci pro více než 400 milionů lidí od Portugalska po Ukrajinu. Čím pevnější je to propojení, tím menší je šance, že porucha jedné země zůstane bez pomoci.

Španělsko mělo s Francií propojení pod 3 % svého instalovaného výkonu, hluboko pod evropským cílem 15 % do roku 2030, a Pyrenejský poloostrov byl proto elektrickým ostrovem. Komise v prosinci 2025 předložila balíček pro sítě s osmi energetickými dálnicemi přes nejhorší úzká hrdla kontinentu. Pro domácnost je z toho jediné poučení, které stojí vedle baterky a rádia: bezpečnost dodávky proudu se nedělá jen doma a ani v jedné zemi. Dělá se na kontinentu, který je zapojený do jedné sítě.

Všechny otázky →

ČASTÉ OTÁZKY

Jak dlouho výpadek proudu obvykle trvá?
V Česku krátce. Podle Energetického regulačního úřadu zažil průměrný zákazník v roce 2025 1,95 přerušení dodávky o celkové délce 214 minut, tedy necelé dvě hodiny na jeden výpadek. Velké výpadky jsou vzácné: ten z 4. července 2025 trval v postižených krajích zhruba dvě až šest hodin.

Co dělat jako první?
Zkontrolovat jističe a jestli svítí sousedé; pak rozsvítit baterku, ne svíčku, zapnout rádio na baterie nebo v mobilu, vypnout a odpojit spotřebiče, aby je nepoškodil návrat napětí, a nechat ledničku a mrazák zavřené. Tísňové linky volat jen při skutečném ohrožení.

Co doma mít, aby výpadek nebyl problém?
Baterku a náhradní baterie, nabitou powerbanku, rádio na baterie, hotovost v menších bankovkách, pitnou vodu a trvanlivé jídlo na tři dny, léky, které berete, a kempingový vařič. Ministerstvo vnitra to shrnuje v příručce 72 hodin, kterou v roce 2025 dostaly všechny domácnosti.

Co přestane fungovat?

Platební karty, bankomaty a většina obchodů a čerpacích stanic, výtahy, semafory, plynové kotle a tepelná čerpadla, protože potřebují elektřinu k řízení. Mobilní sítě vydrží na záložních bateriích jen omezenou dobu. Ve vyšších patrech a v částech měst zásobovaných čerpáním může přestat tekoucí voda.

Co se stalo při velkých výpadcích v roce 2025?

28. dubna zhasl za pět sekund celý Pyrenejský poloostrov; Španělsko obnovilo 99,95 % dodávek do sedmi hodin ráno druhého dne. 4. července vypadl v Česku po prasknutí vodiče na vedení V411 proud pro 28 % spotřeby na severu a východě Čech včetně části Prahy; vše běželo do 17:35.

ZDROJE

- Ministerstvo vnitra ČR: 72 hodin – Když vypadne elektrický proud – kontrola jističů a sousedů, odpojení spotřebičů, karty a bankomaty nefungují, lednice a mrazák zavřené, voda z vodovodu je pitná, telefon jen v nutných případech
- Ministerstvo vnitra ČR: MV a HZS ČR představují projekt 72 hodin (8/2025) – příručka pro všechny domácnosti; během 72 hodin hrozí výpadky vody, tepla, elektřiny či internetu
- HZS Kraje Vysočina: Blackout – leták pro občany (2019) – zásoby vody a trvanlivých potravin nejméně na 3 dny, hotovost, léky, nesvítit svíčkami, nevolat zbytečně na tísňové linky, plynové spotřebiče po kontrole
- ERÚ: Zpráva o dosažené úrovni nepřetržitosti přenosu nebo distribuce elektřiny 2025, ERV č. 3/2026 (5/2026) – ČR 2025: SAIFI 1,95 přerušení, SAIDI 214,44 min na zákazníka a rok; 2024: 2,19 a 347,77 min
- ENTSO-E: 4 July 2025 grid incident in the Czech Republic – Expert Panel final report (6/2026) – vedení V411 vypadlo v 11:51:08 po prasknutí vodiče; ztráta 2 300 MW, 28 % spotřeby v soustavě ČEPS; rozvodny pod napětím do 14:09, veškerá spotřeba obnovena do 17:35; stupeň 2 na škále ICS
- ČT24: Výpadek elektřiny zastavil provoz MHD ve většině Prahy (7/2025) – podle ministra průmyslu asi milion odběratelů; dodávky všem odběrným místům obnoveny před 19. hodinou
- ERÚ: Závěrečná zpráva pracovní skupiny k vyhodnocení výpadku elektřiny ze dne 4. 7. 2025 (6/2026) – 30 podnětů ve třech oblastech, doporučení k úpravě starších střídačů
- Red Eléctrica: Red Eléctrica's response to the incident of 28 April (4/2025) – první rozvodna Hernani pod napětím ve 12:43 přes propojení s Francií; 99,95 % poptávky obnoveno do 7:00 29. 4.
- ENTSO-E: Expert Panel final report on the 28 April 2025 blackout in Spain and Portugal (3/2026) – souběh faktorů: oscilace, nedostatečná regulace napětí a jalového výkonu, odpojování zdrojů; ztráta napětí ve 12:33
- El Debate: Sánchez – desaparecieron súbitamente durante cinco segundos 15 GW (4/2025) – podle předsedy vlády zmizelo za pět sekund 15 GW, 60 % tehdejší spotřeby
- Primicias / EFE: Apagón – muertes bajo investigación (4/2025) – nejméně pět úmrtí ve Španělsku možná spojených s výpadkem: oxid uhelnatý z generátoru, požár od svíčky, výpadek kyslíkového přístroje
- U.S. FDA: Food and Water Safety During Power Outages and Floods (2024) – plný mrazák udrží teplotu asi 48 hodin, poloplný 24 hodin, zavřená lednice asi 4 hodiny
- PVK: PVK cvičily rozsáhlý výpadek v dodávkách elektrické energie (10/2024) – Praha: 43 % odběratelů zásobováno gravitačně, 28 % z čerpaných vodojemů (přerušení v řádu hodin), 29 % přímo čerpáním (přerušení ihned)
- Ústecký deník: Blackout odhalil slabinu – signál v krajských městech vypadl (7/2025) – mobilní sítě fungovaly na bateriích jen omezenou dobu
- HZS ČR: Varování obyvatelstva – zkouška sirén zpravidla první středu v měsíci ve 12:00; při varování zapnout rádio, při výpadku proudu rádio na baterie
- European Commission: Electricity interconnection targets – cíl propojení nejméně 15 % instalovaného výkonu do roku 2030; Spain's draft NECP, Commission courtesy translation (2019) – propojení Španělska s Francií pod 3 %
- ENTSO-E: Continental Europe synchronisation with Ukraine and Moldova (3/2022) – kontinentální synchronní oblast zásobuje přes 400 milionů zákazníků; ČEPS: Přenosová soustava – propojení se soustavami všech sousedních států
- European Commission: European grids – European Grids Package (12/2025) – balíček pro sítě z 10. 12. 2025, energetické dálnice přes osm úzkých hrdel